

ACC. N.R. 5052

Landskap: Småland
Härad: Ängelholms härad
Socken: Järreda
Uppteckningsår: 1936.

Upptecknat av: G. Andersson
Adress: Kristad.
Berättat av: Avg. Andersson
Född år i Högrunda by.

Uppteckningen rör

Reorganisationen i
Högrunda by
Järreda socken.

Skriv endast på denna sida!

13 sid.

I Högsunda finns en författare som är särskilt engagerad i byggnationen. Han är "organisatör".

Njura egentliga byggnationer finns inte. August Sundström hade sig inte bekant, att man behövde mer än ett enda protokoll under hans tid.

Njura slags "byggnader" har inte funnits.

Förstakilda stämmor för utbyggnaden av byns gemensamma angelägenheter hölls. Dessa stämmor kallas bystämmor.

Detta och stämmor i bystämman hade alla hemmansägare och medborgare. Men närmast intill finns

var och en i byn varas (utom
kvinorna). "Kvinnan tige i förran-
tijen" sade min meddelare, "är
alltså förfar och ljusstekijor.
Men dessa hade ingen falan.

Njiffta man hade givetvis sätta
och falan i bystämman, om de
voro skrivna för nijors fastig-
het.

I Högrunda by har det inte
förekommit nåjors regelbundet
återkommande bystämma på en
viss fastställd dag av sies. By-
stämman sammankallades helt
enkelt vid behov. H. Nijor
listrade på sitt svins gick på
"gäder" lora sies upp, och så

2
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gick han en dag till bymannen
(vad förevar i stämman) och be-
gärde, att bystämman skulle
sammankallas för att driffta
rakten. Da lät bymannen rin-
dning, eller ildstöt som gä-
nt med bystämman för att
genom frammane kalla by-
leget till sammanträde. Han
gick då vissa festställda "gäder"
och framförde. Detta skedde
ske i skympningen, så att inte
lindörs folk satt sibelle. Man
skulle framma i en viss rikt,
som låt sas: "Gubba korn, gubba korn
Gubba, gubba korn!"
"Gubba korn, gubba korn...
... etc.

3
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det var ett ganska långt
gård, och man rörde ut för att
lägga sig till den s.k. "trumm -
bäcken". Det var en korsväg, där
fyrat vagnar möttes. På niohol
varskilt sätter var den incho ut -
märkt. Där samlades man för
soommars dels vinster, men trum -
marnas källor. Härifrån de sät
där kryffades tändet, så det
stod härliga till. Härifrån
pratade man på varandra och
födde ut förfärligt näsen, och
kände augusti under sommaren. Men
man brukade ju sätta in sig -
om ens. Någon röstning före -
kom inne.

LUND UNIV.
FOLKMINNES -
ARKIV

I det mende, som jag var
ställdat, träffades på bystäm-
marns en s. k. överenskommelse,
att inga röin el. fär vidare
skulle få gi tåa på "gäste".

Denna överenskommelse skrevs
och är reda under dokument,
som Högrunda by ägde. Järens-
kommunens skriva sätter min
regementens bandor. (Detta är c:a
65 år)

Njyo bystämja, tristisig
tys har inte funnit.

Bystämmanas ordförande
var bymannen, som tillnättles
på den si. Bymannaslysslau gick
i tur bland bönderna (i en vev)

5052

Det var emellertid inte
alltid såknt, att bygmannen
var sin uppgift vaken. I si
fälle kold till hems hjälp en
ältermann, som utögs av
bystämman. Ältermannen -
institutionen var mera per-
manent. (10-tal av in)

Bymannen har i större del
alltid haft sikt gärna teckna på
sin ordförande.

På en bystämman saknades
också angelägenheter, som rörde
själva byn. E. vägarna, bevilja
bidrag till det oca sät. Fördel-
ningar behandlades inte så ange-
ket med min meddelande.

6

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fisket i två sjöar var gemensamt för hela byn och
tände ju ibland bli föremål för
debater på en bystamme.

Likaledes stod det männen, som
var gärningsmän.

Tattingvinden var ordnad
på polisinspektionen. En klubba
var sändades från gäld till gäld.
Den, som hade klubban, var
skyldig att ta emot fettiga,
se dem mat och logi och mat-
ten (ex. två el. tre matton) så fort
man hopp av eller flera fettiga
var matton (ex. två el. tre), skie-
kedes klubban till nästa grann,
som sedan fick skyldigheten.

att hyra fältigar för mänska nöts
 (och matter) — där det kom
 major utombyg fältig till byn,
 frigjorde hon sällan efter den
"Clubba" funns.

Vissa "kappa" och "kunner"
 fältigrar (fattisar) kom madas.
 Här efter kan.

Njut givit hela din vay
 att hitta en vinterbod.

Ungiflyttaðe frukkade
 mottagar med tesas, flöttgil-
 le. Alla i byn skulle köka en
 skål med gröt - och båda där
 han ungiflyttaðe. Grötter kella-
 des flöttgröt. Skoloma, som
 man har grötter i sora är lätt,

Tm. Uppl. F. Andersson -1-
Färla Dristad 5052
1936. Ber. Avg. Andersson

Vissa humor i byn lede en
seker skil.

På valborgsmässoafton för-
des eller.

"Man hadde inte så stora
fördjupningar på nöje förr i ti-
tan. Skulle man ha riktigt ro-
ligt gick man till en bio el.
ett bryg (slätt) och dansa"

"Man hadde sig också på
byterillen genom plan och
pust, just man sabet den
sekerdigt. (Vem basar på viss
humor)

En berusningskrim skulle
ha förmij från sela i byn.
Det var inte nödvändigt, sev det

9

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Järvda, Inv.

-10-
5052

F. Andersson, 1936.

skulle vara grön

På en begrening informer
sigt hela byn t. o. m. bussen.

I Fröda finns en "Kämp -
sten", som inte är så lång
att lyfta. Den som lyfter den,
anvisas vara en "bedlare".

Legatil de olika byarna
mellan var inlekt för man -
ligt för i vilden.

Hemmen på minniskor
finns enda byar hade man
offa. H. Kärdalabör kallades Kärd-
alabör. Skiröbor kallades Skirebo-
mörk. - Järedabö klassar - Ynebo mögg
"Ynebo är elsta en lövete"

10

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 11 -

Bytrumman i
Förgrunda by

5052

Foto: F. Andersson. Förgrunda by, Vissevågs socken.
Skriv endast på dena sida!

"Tumbacken"
(Bär sälljänt
detta stanna.)

-12-
5052

Foto: F. Andersson

Skriv endast på denna sida!

Högunda, Nisserum

5052

August Andersson.Foto: F. Andersson.

Skriv endast på denna sida!